

TÜRKİYE'DE 6360 SAYILI YASA KAPSAMINDA YEREL KALKINMANIN İNCELENMESİ¹

ANALYZING LOCAL DEVELOPMENT IN TURKEY WITHIN THE SCOPE OF LAW NO. 6360

Hatike KOÇAR UZAN *, İbrahim Ethem TAŞ**,

* Öğr. Gör. Dr. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Aksu Mehmet Süreyya Demiraslan Meslek Yüksekokulu, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, hatikekocar@isparta.edu.tr. ORCID:0000-0003-1012-240X

** Prof. Dr. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, ietas@ksu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0958-7306

ÖZ

Türkiye'de yerel yönetimlerin çağa uyum sağlaması ve gelişmesi adına bazı çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların biri de 6360 Sayılı "On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"dur. Çalışmada 6360 sayılı yasa sonrasında büyükşehir belediyelerinde yaşanan değişim ve dönüşüm yerel kalkınma kapsamında incelenmiştir. Bu doğrultuda belirli kriterlere göre seçilen illerde görev yapan vali, kaymakam ve belediye başkanlarının yerel kalkınmaya yönelik bakış açılarını ortaya koymak amacıyla anket yöntemi uygulanmıştır. Katılımcıların yerel kalkınmaya yönelik bakış açıları görev yaptıkları illere göre farklılık göstermektedir. Çalışmanın amacı katılımcıların yerel kalkınmaya yönelik bakış açılarının görev yeri değişkeni özelinde ele alınmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Yerel kalkınma, 6360 sayılı Yasa, Türkiye

Jel Kodları: H83, R11, O20.

ABSTRACT

In Turkey, some studies have been made in order to adapt and develop local governments with the times. One of these studies is the Law No. 6360 on the Establishment of Fourteen Metropolitan Municipalities and Twenty-Seven Districts, and Amending Some Laws and Decrees. In the study, the change and transformation in metropolitan municipalities after the law numbered 6360 were examined within the scope of local development. In this direction, the survey method was applied in order to reveal the perspectives of the governors, district governors and mayors working in the provinces selected according to certain criteria on local development. The perspectives of the participants on local development differ according to the provinces they work in. The aim of the study is to consider the perspectives of the participants on local development in terms of the place of duty variable.

Keywords: Local development, Law No. 6360, Turkey.

Jel Codes: H83, R11, O20.

¹ Bu makale, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Doktora öğrencisi Hatike KOÇAR UZAN tarafından, Prof. Dr. İbrahim Ethem TAŞ'ın danışmanlığında tamamlanan "6360 Sayılı Yasa Sonrasında Büyükşehir Belediyelerinde Yaşanan Değişim ve Dönüşümün Yerel Kalkınma Kapsamında İncelenmesi: Mülki İdare Amirleri ve Belediye Başkanlarının Bakışı" adlı doktora tezinden türetilmiştir. Belirtilen tez çalışması KSÜ BAP tarafından 2017/7-186D nolu proje ile desteklenmiştir.

1. GİRİŞ

Yerel yönetimler Batı toplumlarında tarihsel süreç içerisinde merkezi hükümete karşı belirli bölgeler şeklinde güçlenmeye başlayan yapılar olarak ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda yerel yönetimler bölgesel muhalefet ve bölgesel özerkliği elde etmiş kurumlar olarak ele alınmıştır. Türkiye'deki genel görünüm ise Batıdaki uygulamalardan biraz daha farklı olmuştur. Osmanlı Devletinde yerel yönetimler yönetsel yapısı içerisinde siyasi- idari birliği korumak ve güçlendirmek amacıyla 19. yüzyılda ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu yönü ile Osmanlı dönemindeki yerel yönetimler tam anlamıyla özerkliğini elde etmiş kurumlar olarak varlık kazanmamıştır. Dolayısıyla Osmanlı siyasi ve yönetsel yapısında yer alan yerel yönetimler 19. yüzyıldan önce Batı toplumunda hâkim olan tarzda olduğunu söylemek güçtür. Batılı anlamda belediye teşkilatı İstanbul'da kurulmuştur. İlerleyen yıllarda Belediye yapılanması çıkarılan yasalarla ülke geneline uygulanmaya başlanmış, belirli dönemlerde çeşitli sebeplerle çıkarılan kanunlarla belediye yapılanması revize edilmiştir.

Türkiye'de son yıllarda, AB'ye uyum kapsamında yapılan yasal düzenlemeler, yerelde çeşitlenen ihtiyaçlar ve değişimler neticesinde özellikle yerel yönetimler alanında kapsamlı çalışmaların ortaya çıkmasına etki etmiştir. Bu çalışmalarda biri de 6360 Sayılı “*On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*”dur. Söz konusu kanun yerel yönetimler ile ilgili pek çok değişikliği gerçekleştirmiştir. Bu düzenlemelerin başında, yasa kapsamına giren illerde köylerin mahalleye dönüştürülmesi, İl özel İdarelerin kaldırılması ve Büyükşehir belediyelerinin sınırlarının il mülki sınırı olarak kabul edilmesi gelmektedir.

6360 sayılı yasa sonrası dönemde büyükşehir belediyeleri hizmetlerini daha geniş bir alanda sunmakla yükümlü hale gelmiştir. Büyükşehir belediyelerinin daha önce çok bilgi ve tecrübelerinin olmadığı kırsal alanlarda yeni görevleri olmuştur. Tarım, gıda ve hayvancılık bahsi geçen yeni görevlerden bazılarıdır. Bu bağlamda büyükşehir belediyelerinin yerel kalkınmaya verdikleri önemin arttığı görülmektedir. Söz konusu yasanın yerelde uygulayıcısı olmaları sebebi ile 6360 sayılı yasa ile birlikte yaşanan değişim ve dönüşümün mülki idare amirleri ve belediye başkanlarının bakış açıları ile yerel kalkınma kapsamında incelenmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda araştırma kapsamındaki illerde görev yapan mülki idare amirleri ve belediye başkanlarına yerel kalkınma ile ilgili sorular hazırlanmış ve yöneltilmiştir. Çalışma özelinde katılımcıların ilgili sorulara verdikleri yanıtlar görev yeri değişkenine göre incelenmiştir.

2. KALKINMA VE YEREL KALKINMA KAVRAMLARI ÜZERİNE

Kalkınma ulusların geçirdiği sosyo-ekonomik gelişmelere bağlı olarak çeşitli dönemlerde farklı anlamlarda kullanılmıştır. 1950'li yıllar kalkınmanın iktisadi boyutunun öne çıktığı dönemlerdir. Kalkınma iktisadi anlayışının yaygınlaşmaya başlamasından sonra kalkınmanın maddi içeriğine ek olarak sosyal içeriği de önem kazanmaya başlamıştır (Yılmaz, 2011:10). Kalkınmayı, yalnızca üretim ve kişi başına düşen gelir artışı olarak ele alamayız, bunlara ek olarak sosyo-ekonomik ve kültürel yapının değişmesi ve gelişmesi olarak değerlendirilebilir. Kalkınmanın temel faktörleri ekonomik etmenler olsa da içerisinde toplumsal, kültürel, psikolojik etmenleri birlikte barındırır ve bu etmenlerin hepsi birbiriyile alakalıdır (İldırar, 2004:5)

Kalkınma temel olarak aşağıdaki amaçları taşımaktadır (Çarkçı, 2008: 26):

- ✓ Yaşamı devam ettirebilmek için doğadaki olumsuz şartlara müdahale etmek, doğa ile barış içerisinde yaşamak,

- ✓ Yaşam kalitesini yükseltmek,
- ✓ İstihdam imkânlarını genişletmek ve çalışma koşullarının iyileştirilmek,
- ✓ Ülkeler ve toplumlar arası yarışta ve rekabette önde olmak
- ✓ Yapılacak çalışmaların çevreye minimum hasar verecek şekilde gerçekleştirilmesi,
- ✓ Son olarak, ekonomik, siyasal, siyasal ve sosyal olarak özgürlük düzeyini yükseltmektir.

Kalkınma kavramı geniş anlamıyla ele alındığında üzerinde durulması gereken yönler şunlardır (Sinemlioğlu, 2009:24):

- ✓ İnsanın kapasitesinin güçlendirilmesi için toplum içinde anlamlı ve üretken olması gerekmektedir,
- ✓ Ekonomik büyüme sonucunda ortaya çıkan çıktılarının adil gelir dağılımına uygun olarak paylaşılması,
- ✓ Herkese sosyo-ekonomik süreç ve çalışmalara katılma imkânının verilmesidir.

Kalkınma politikaları her dönemde farklı anlamlar taşımışlardır. Geleneksel kamu yönetimi düşüncesinin egemen olduğu dönemde kalkınma planları sanayi toplumunun yönetilmesi anlayışını yansıtırken İkinci Dünya Savaşı'nı takip eden yıllarda ülkelerin yeniden inşa edilmesi süreci yapılan kalkınma planları ve programlarına yansımıştır (Yılmaz, 2011: 23). Bu dönemdeki kalkınma planları daha çok merkezi planlama kapsamında yürütülen ve ortaya konulan planlardır (Şenses, 2003: 105).

Yerel dinamikler hareket ettirilerek, yereldeki toplumların ekonomik, fiziki, sosyal ve kültürel alanlarda sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde gelişmesinin hedef olarak belirlenmesine yerel kalkınma denir (Darıcı, 2007: 215). Yereldeki mevcut olan kaynakların kullanılması yoluyla yerel düzeydeki fırsatların en üst seviyeye çıkarılması hedeflenmiştir (DPT, 2004:7).

Yerel kalkınma düşüncesinin benimsenmesi önceden uygulanan geleneksel kalkınma anlayışının terk edilmesine yol açmıştır. Aşağıdaki tabloda Geleneksel Kalkınma Politikaları ile Yerel Bölgesel Kalkınma Politikaları arasındaki farklar ele alınmıştır.

Tablo 1: Geleneksel ve Yerel/ Bölgesel Kalkınma Politikaları

	Geleneksel Kalkınma Politikaları		Yerel / Bölgesel Kalkınma Politikaları
1	Yerel düzeyi ilgilendiren kararlar yukarıdan aşağıya alınır	1	Genel olarak yerel düzeyden gelen bir çaba ile tüm yerelin kalkınmasının teşvik edilmesi
2	Merkezi yönetim tarafından idare	2	Özel sektör kuruluşları arasında iş birliğinin sağlanması
3	Kalkınma alanına sektörel yaklaşım	3	Kalkınma konusunda yerel yaklaşım
4	Ekonomiyi canlandırmak için büyük projeler geliştirmek	4	Yerel ekonomik sistem uyumu için her bir alanın kalkınma potansiyellerinin kullanılması
5	Ekonomiyi harekete geçirmek için Finansal destek, teşvik ve indirimlerin kullanılır	5	Ekonominin gelişmesi için gerekli olan koşulların sağlanması
6.	Şekilci ve genel denetim	6.	Çok yönlü ve hesap verebilir

Kaynak: (Öztoprak, 2015: 648)

Geleneksel Kalkınma Politikaları çerçevesinde ele alınacak yaklaşımlar yukarıdan aşağıya doğru gerçekleştirilirken kalkınma sektörel düzeyde ve genel ekonomiyi canlandıracak şekilde ele alınmıştır. Yerel/bölgesel politikalar yaklaşımında karar alma mekanizması olarak yerel yönetimler ön plana çıkmıştır. Kalkınma yerel boyutuyla ele alınarak yerel ekonomik sistemlere yer verilmiştir.

Kalkınma kavramının ulusal ölçekten çıkarılarak uluslararası boyutu ile aktif hale gelmeye başlaması ve piyasalardaki koruma duvarının kaldırılarak üretim ve pazarlamanın birlikte yapılması yerel ekonomik kalkınmanın ön plana çıkmasına zemin hazırlamıştır (Kaya, 2001:8). Yerel Ekonomik Kalkınma bir yerdeki potansiyele ve gerekliliklere uygun olarak iş olanakları yaratma yoluyla yerel ekonomiyi canlandırmayı ve işsizliğin önüne geçmeyi amaç edinmiştir (Darıcı, 2007: 128).

Yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesine katkı sağlayan kurumlar vardır. Bu noktada yerel yönetim birimi olan belediyelere yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesi noktasında önemli görevler düşmektedir. Belediyeler yerelde girişimciliğin sağlanması, yerel katılımın gerçekleştirilmesinde merkezi hükümetlere göre daha aktif ve daha önemli kurumlardır. Bu durumun ortaya çıkmasındaki temel sebepler yerelde söz sahibi olan kuruluşlar olmaları ve halka hizmet sunumunda en yakın birimler olmalarıdır (Bilgin, 2002:316).

Yerelde ekonomik katkı sağlayan kuruluşların yatırımlarının desteklenmesi konusunda belediyelere, kentin yol, altyapı, su enerji gibi faaliyetleri gerçekleştirici ve düzenleyici görevler düşmektedir. Belediyelerin halkın daha iyi şartlarda yaşaması amacıyla kentlerde cazibe yaratacak unsurları ön plana çıkarması gerekmektedir (Hazman Güler, 2011:55).

Yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesinde birey odaklı kent yönetiminin oluşturulması önemlidir. Kentlerde yaşayan vatandaşlarının refahının artırılması için yerel yönetim kuruluşlarının kültürel, sosyal çalışmalara önem vermesi gerekmektedir. Bu durum gerçekleştirilirse vatandaş memnuniyeti ve vatandaşın kente bağlı olma bilinci de artış gösterir. Belediyelerin gerçekleştirdiği bu tür faaliyetler sosyal kalkınmaya doğrudan katkı sağlayan uygulamalardır.

Günümüzde vatandaşların büyük çoğunluğu belediye sınırları içerisinde yaşadığı için belediyelerin yerel kalkınmanın sosyal kalkınma boyutuna hizmet edecek çalışma yapmaları büyük önem taşımaktadır. Belediyeler ve diğer mahalli idareciler şehirlerde yerel kalkınmanın fiziksel, ekonomik, sosyal gibi yönlerine katkısı olacak projelere destek vermelidir (Kaya, 2001: 30-31).

Yerel kalkınmanın planlanması ve gerçekleştirilmesinde merkezi hükümetler tek başlarına yeterli değildir. Bu nedenle yerel yönetimler özellikle de belediyeler bu alanda önemli kuruluşlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de özellikle 6360 sayılı kanunla büyükşehir belediyeleri güçlendirilmiş ve yerel kalkınmada önemli bir konuma sahip kılınmıştır.

3. 6360 SAYILI YASA İLE YAŞANAN DEĞİŞİM VE YEREL KALKINMAYA YANSIMASI

Türkiye’de 1980’li yıllar ile birlikte büyükşehirler için farklı belediye örgütlenmesine gidilmiş ve bu yeni model yaygınlaşmaya başlamıştır. 1982 Anayasasının 127. maddesinde; *büyük yerleşim yerlerine özel yönetim biçiminin uygulanabileceği* öngörülmüş ve bu düzenlemeye bağlı olarak 1984 yılında ilk büyükşehir belediyesi kanunu 3030 sayılı kanun uygulamaya konulmuştur. Zaman içerisinde yapılan değişikliklerle söz konusu yasa 2004 yılına kadar yürürlükte kalmıştır.

2005 yılında şehirlerin yönetimlerinin, yeni bir yasal alt yapıya ihtiyaç duyması ve il yönetiminde yaşanan farklılaşmalardan dolayı “5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi

Kanunu” çıkarılmıştır. 2012 yılına gelindiğinde, kentlerin yönetiminde uygulanan büyükşehir yönetim modelinde elde edilen başarılar ve tecrübeler sonucunda büyükşehir sayısının artırılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda 5216 sayılı kanunun büyükşehir olabilme kriterlerinde değişikliğe gidilerek nüfus kriteri yeterli görülmüştür. Böylelikle belediyecilik alanında daha dinamik ve çağın gereklerine uygun bir yönetim modeli, “6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile hayata geçirilmiştir. Büyükşehir belediyesi alanında belirli dönemlerde bir takım düzenlemelere gidildiği görülmektedir. Bu düzenlemelerin sonucusu 2012 yılında 6360 sayılı yasa ile olmuştur.

Söz konusu yasa birtakım yenilikleri de beraberinde getirmiştir. 6360 sayılı yasa ile yeni büyükşehir belediyesine geçişin ana nedenleri (Çöpoğlu: 2017: 212).

- ✓ Kademeli yerel yönetime olan ihtiyaç ve ölçek problemi,
- ✓ Planlama ve hizmet sunma noktalarında birlikteliğin sağlanması,
- ✓ Kentlerin rekabet güçlerinin artırılması,
- ✓ Yerinden yönetim ilkesi,
- ✓ Yerel yönetimlerinin karmaşıklaşmış görevlerinin sadeleştirilmesi,
- ✓ Yerel demokrasiye olumlu katkı sağlamak,
- ✓ Uzman personel istihdamının önünü açmak,
- ✓ Yerelde sunulan hizmet kalitesini arttırmak olarak sıralanabilir.

Bu düzenlemenin getirdiği başlıca değişiklikler (6360 sayılı Yasa, 7.06.2018, www.mevzuat.gov.tr);

- ✓ Bu kanun ile büyükşehir sayısı önce 29’a bir ay sonra Ordu’nun büyükşehir olmasıyla 30’a çıkmıştır.
- ✓ Tüm büyükşehirler il ölçekli kurumsal bir yapı olmuştur.
- ✓ Bütün büyükşehirlerdeki il özel idarelerinin tüzel kişiliğine son verilmiştir.
- ✓ Büyükşehirlerdeki bucak yönetimleri kaldırılmıştır.
- ✓ Köylerin tüzel kişiliğine son verilerek mahalleye dönüştürülmüştür.
- ✓ Yeni yasanın mahalle olan kırsal yerleşim yerlerinde uygulanması için 5 yıllık bir geçiş dönemi öngörülmüştür.

Aşağıdaki tabloda 6360 sayılı kanun öncesi ve sonrası Büyükşehir Belediyelerine yer verilmektedir.

Tablo 2: 6360 öncesi ve Sonrasında Toplam Yerel Yönetim Birimleri

Türü	6360 Öncesi Durum	6360 Sonrası Durum
İl Özel İdaresi	81	51
Köy	34.283	18.143
Belediye	2950	1397
Büyükşehir Belediyesi	16	30
Büyükşehir İlçe Belediyesi	143	519
İl Belediyesi	65	51
İlçe Belediyesi	749	400
Belde Belediyesi	1977	397

Kaynak: (2014 yılı Faaliyet Raporu, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, 2015:13)

Tablo 2’de, 6360 sayılı kanun öncesindeki toplam BŞB sayısı 16, BŞ ilçe belediye sayısı 143, il düzeyinde belediye örgütlenmesi 65, ilçe belediyesi 749, belde belediyesi 1.977, köy 34.395, mahalle yönetimi 19.103 ve il özel idaresi yapılanmasının ülke genelinde olduğu görülmektedir. Kanun sonrasında toplam 30 büyükşehir belediyesi, 51 il düzeyindeki belediye yapılanması, 416 ilçe belediyesi, 51 il özel idaresi, 17.834 köy, 36.740 mahalle olmuştur.

Yukarıda bahsi geçen düzenlemeler incelediğinde Türkiye’de büyükşehir alanında yapılan reformların iki ana ekseninde gelişim gösterdiği görülmektedir. Bu eksenlerden ilki iki kademeli büyükşehir belediye modelinin kabul edilmesi, ikinci eksen büyükşehir belediyesi olan yerlerde kademeli olarak il sınırları genişletilerek yerel yönetimlerin sayısı ve kademesinin azaltılmasıdır (Oktay, 2016:71).

6360 sayılı yasa pek çok değişimi beraberinden getirmiştir. Bu bağlamda Büyükşehirlerde il özel idareleri kaldırılarak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı oluşturulmuştur. 6360 sayılı yasa ile Köylere Hizmet Götürme Birlikleri tasfiye edilmiştir. Mahalleye dönüşen köylere götürülecek olan hizmetler büyükşehir belediyeleri tarafından yerine getirilmeye başlanmıştır. Büyükşehir ölçeğinin ve görev alanının büyümesi nedeniyle büyükşehir belediyeleri yerel kalkınmada önemli aktör konumuna gelmiştir.

6360 sayılı yasa ile pek çok alanı etkileyen değişiklikler meydana gelmiştir. Söz kanun ile birlikte büyükşehirlerin sınırı coğrafi olarak genişlemiştir. Bu durumun sonucu olarak Büyükşehir belediyelerine tarım ve hayvancılığı destekleyici faaliyetlerde bulunma, eski köy yeni mahallelerde köylerin geleneksel mimarisine uygun projelerin hazırlanması ve vatandaşlara sunulması, mahalle ve ilçeleri birbirine bağlayan yolların yapımı, bakımı ve onarımı gibi yeni görevlerin verilmiştir. Bu bağlamda 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyeleri yerel hizmetlerin yanında yerel kalkınma konusunda da önemli roller üstlenmiştir.

Tarım ve hayvancılığın desteklemesi için büyükşehir belediyelerine yetki verilmiştir. Söz konusu yasanın 7. maddesinin (f) bendinde “ *Büyükşehir ve ilçe belediyeleri tarım ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunabilir*” ifadesi yer almaktadır. Bu sayede büyükşehir ve ilçe belediyelerine bu alanlarda hareket serbestisi tanınmıştır. Bu amaçla yapılan çalışmalarda, bölgesel kırsal kalkınma yöntemlerinden olan kırsal turizm sektörünün çok paydaşlı geliştirilmesi kırsalda yaşayan halkın refah düzeylerinin gelişmesine olumlu katkı yapması beklenmektedir (01.12.2018, www.tbb.gov.tr/).

Büyükşehir belediyelerinden sürdürülebilir kalkınma ilkesine göre; *çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynaқта toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; sanayi ve tıbbi atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak* görevleri arasındadır.

Tarımsal üretim alanları büyükşehir belediyelerinin idari yapısı içerisinde kalmaktadır. Dolayısıyla büyükşehirlerde tarım alanlarının korunması yönündeki tedbirlerin daha etkili bir şekilde alınması gerektiği görüşü ortaya çıkmaktadır. Buna istinaden 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda belirtildiği üzere “*sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak...*”

büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır. Aynı şekilde büyükşehir ve ilçe belediyelerinin tarım ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunabileceği de ifade edilmiştir.

Bahsi geçen kanun ile birlikte büyükşehir belediyesi alanı içerisinde bulunan köyler mahalleye dönüştürülmüştür. Bu dönüşüm ile birlikte büyükşehir belediyelerine yukarıda sayılan bazı görevler ve yetkiler verilmiştir.

6360 sayılı yasa ile birlikte büyükşehirlerin il sınırlarının genişletilmesi ve yükümlülüklerinin artmasına ek olarak gelirleri ve mali olanakları da artmıştır. Tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerinin, belde belediyelerinin ve köylerin ellerindeki mallar ve gelir getirici kaynaklarının önemli bir kısmı büyükşehir belediyeleri ve ilçe belediyelerine devredilmiştir. Ayrıca genel bütçeden ayrılan pay oranları artış göstermiştir. Bu bağlamda büyükşehir ilçe belediyelerinin GBVG (Genel Bütçe Vergi Gelirleri) tahsilatı toplamının payı %2,5'ten %4,5'e çıkarılmış, büyükşehirlere verilen il sınırları içinde tahsil edilen GBVG'ye tahsilatının toplamı %5,00'dan %6,0'a yükseltilmiştir (6360 sayılı Yasa, 30.05.2018, <https://www.resmigazete.gov.tr>). Ayrıca büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan %4,5'lik payın %70'i büyükşehir ilçe belediyelerine ve %30'u büyükşehir belediyelerine verilmiştir. Büyükşehir ilçe belediyeleri payının %90'ı nüfusa göre, kalan %10'u da ilçelerin yüz ölçümüne göre dağıtılmaktadır. %30'luk büyükşehir belediyesi payı nüfus kriterine göre dağıtılmaktadır (30.05.2018, <https://www.resmigazete.gov.tr/>).

6360 sayılı yasa ile il bazında kalkınmanın baş aktörü olarak büyükşehir belediyeleri karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında; illerde bulunan yerel yönetimler arasındaki koordinasyon ve işbirliği eksikliği, il özel idarelerinin kalkınma noktasında etkin bir rol üstlenememesi ve mevcut büyükşehir belediyesi yapısının söz konusu alanlarda yetersiz kalmasının etkisi olmuştur. Söz konusu sebeplerin doğal bir sonucu olarak kurumsal kapasiteleri fazla, hızlı hareket edebilme yeteneğine sahip olan büyükşehir belediyeleri kalkınma noktasında temel paydaş durumuna gelmiştir.

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi 2014-2023 yıllarını kapsayacak şekilde Kalkınma Bakanlığı tarafından ilan edilmiştir. Bu belgedeki temel amaçlar (Kalkınma Bakanlığı, 2014: 11-159);

- ✓ Metropoliten alanların geliştirilmesi,
- ✓ Ekonomik etkinliklerin farklılaştırılması,
- ✓ Bölgelerin yerel potansiyellerinin farkına varılması,
- ✓ Kırsal, kentsel mekanların hayat kalitelerinin iyileştirilmesi,
- ✓ Kırsal mekanların kalkınmasının hızlanması olarak belirlenmiştir.

Yukarıda sayılan tüm amaçların hayata geçirilmesi ve uygulanması noktasında kilit görev yeni büyükşehir belediye modeli ile büyükşehir belediyelerine verilmiştir.

İldeki büyük ölçekli büyükşehir belediye yapısı hizmet alanı planlaması ve kalkınma alanlarına olumlu katkılar sağlaması beklenmektedir. Yeni modelde illerin tamamının kalkındırılması için büyükşehir belediyelerine hızlı hareket edebilme, esneklik gibi yeni bazı imkanlar sunulmaktadır. Bölge düzeyindeki yapılanmalar küresel rekabet ortamında yerel kalkınma için temel unsur durumuna gelmiştir. Bu noktada büyükşehir belediyeleri küresel ekonomik aktörlerle temasta bulunabilme imkanının olması küresel yatırımları da kendi illerine çekme şansını vermektedir. Küresel yatırımların illere çekilmesi yerel kalkınmaya olumlu katkı sunacak durumlar arasında ele alınabilir (Oktay,2016: 114).

4. MÜLKİ İDARE AMİRLERİ VE BELEDİYE BAŞKANLARININ GÖREV YERİ DEĞİŞKENİNE GÖRE YEREL KALKINMAYA BAKIŞ AÇILARINI ORTAYA KOYAN ALAN ARAŞTIRMASI

6360 sayılı yasa çerçevesinde yerel kalkınmaya ilişkin valilerin, kaymakamların, büyükşehir belediye başkanlarının ve ilçe belediye başkanlarının bakış açılarını ortaya koyan, sorular sorulmuştur. Büyükşehir Belediyesi olan ve farklı siyasi partilerin yer aldığı sekiz ilde (Kayseri, Erzurum, Samsun, Mardin, Tekirdağ, İzmir, Adana ve Şanlıurfa) ilgililer anketleri doldurduktan sonra SPSS programına veriler girilerek, soruların niteliğine göre çeşitli analizler uygulanmış ve sonuçları yorumlanmıştır.

4.1. Araştırma Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenin 30 Büyükşehir'den bölgelere ve partilerin yerel seçimlerden aldıkları oy oranlarına göre seçilmiş olan 8 büyükşehir belediyesindeki vali, büyükşehir belediye başkanı, kaymakam ve ilçe belediye başkanlarıdır

Tablo1: Mülki İdare Amirleri ve Belediye Başkanlarının İllere Göre Dağılımı

		Göreviniz				Toplam
		Vali	Kaymakam	Büyükşehir Belediye Başkanı	İlçe Belediye Başkanı	
Görev Yeri	Adana	0(0,0)	6(30,0)	1(5,0)	13(65,0)	20(100,0)
	Erzurum	1(4,2)	8(33,3)	0(0,0)	15(62,5)	24(100,0)
	İzmir	1(2,4)	16(38,1)	1(2,4)	24(57,1)	42(100,0)
	Kayseri	0(0,0)	3(21,4)	0(0,0)	11(78,6)	14(100,0)
	Mardin	0(0,0)	6(54,5)	0(0,0)	5(45,5)	11(100,0)
	Samsun	1(5,0)	5(25,0)	1(5,0)	13(65,0)	20(100,0)
	Şanlıurfa	1(7,1)	2(14,3)	0(0,0)	11(78,6)	14(100,0)
	Tekirdağ	0(0,0)	4(28,6)	1(7,1)	9(64,3)	14(100,0)
Toplam		4(2,5)	50(31,4)	4(2,5)	101(63,5)	159(100,0)

Araştırma kapsamında 4 vali, 50 kaymakam, 4 büyükşehir belediye başkanı ve 101 ilçe belediye başkanı ile toplamda 159 mülki idare amir ve belediye başkanına anket yapılmıştır.

4.2. Bulgular

Bu kısımda, Mülki idare amirleri ve belediye başkanlarının demografik özellikleri hakkında bilgiler verilmiş ve yerel kalkınma ile ilgili bakış açılarını tespit etmeye yönelik sorulan sorular görev yeri değişkenine göre analiz edilmiştir.

4.2.1. Katılımcıların Demografik Bulguları

Bu bölümde sekiz ilde çalışmaya katılan Valilerin, Kaymakamların, Büyükşehir Belediye Başkanları ve İlçe Belediye Başkanlarının cinsiyet, meslek ve görev yaptıkları illere göre demografik özelliklerin frekans dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 2: Cinsiyete Göre Dağılım

Cinsiyet	N	%
Kadın	14	8.8
Erkek	145	91.2
Toplam	159	100

Tablo 2’de; katılımcıların cinsiyetlere göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde, %8,8’sinin kadın ve %91,2’sinin erkek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 3: Görevlerine Göre Dağılım

Göreviniz	N	%
Vali	4	2,51
Büyükşehir Belediye Başkanı	4	2,51
Kaymakam	50	31,45
İlçe Belediye Başkanı	101	63,53
Toplam	159	100

Tablo 3’de; katılımcıların görevlerine göre dağılımları verilmiştir. Araştırmaya katılanların %1,3’ünün vali, %32,1’inin kaymakam, %2,5’inin büyükşehir belediye başkanı ve %64,2’sinin ilçe belediye başkanı olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Görev Yerlerine Göre Dağılım

Görev Yerleri	N	%
Adana	20	12,6
Erzurum	24	15,1
İzmir	42	26,4
Kayseri	14	8,8
Mardin	11	6,9
Samsun	20	12,6
Şanlıurfa	14	8,8
Tekirdağ	14	8,8
Toplam	159	100

Tablo 4.’e göre; katılımcıların görev yaptıkları yerlere göre dağılımları incelendiğinde %8,2’sinin Adana, %15,1’inin Erzurum, %37,1’inin İzmir, %5,0’ının Kayseri, %6,9’unun Mardin, %11,3’ünün Samsun, %8,8’inin Şanlıurfa ve %7,5’inin Tekirdağ ilinden olduğu görülmektedir.

4.2. Katılımcıların Yerel Kalkınmaya Yönelik Sorulara Verdikleri Yanıtların Görev Yeri Değişkenine Göre Dağılımı

Görev yeri değişkenine göre yapılan ki kare analizinde sadece bazı sorularda anlamlı farklılıklar tespit edilmiş, diğer sorularda anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Anlamlı farklılık bulunan 10 soru çalışmaya dahil edilmiş hipotezler bu sorular için oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

H0: Katılımcıların görev yeri değişkeni kentin fiziksel gelişmişlik düzeyinin attırılarak yaşam kalitesinin yükseltilmesi konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile Kentin fiziksel gelişmişlik düzeyinin attırılarak yaşam kalitesinin yükseltilmesi konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 5: Kentin Fiziksel Gelişmişlik Düzeyinin Attırılarak Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

		Kentin Fiziksel Gelişmişlik Düzeyinin Attırılarak Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi.					Toplam
		1 (***)	2 (****)	3 (****)	4 (**)	5 (*)	
Görev Yeri	Adana	10 50,0%	6 30,0%	3 15,0%	1 5,0%	0 0,0%	20 100,0%
	Erzurum	12 50,0%	6 25,0%	3 12,5%	2 8,3%	1 4,2%	24 100,0%
	İzmir	14 33,3%	14 33,3%	4 9,5%	6 14,3%	4 9,5%	42 100,0%
	Kayseri	6 42,9%	1 7,1%	3 21,4%	0 0,0%	4 28,6%	14 100,0%
	Mardin	6 54,5%	1 9,1%	0 0,0%	0 0,0%	4 36,4%	11 100,0%
	Samsun	12 60,0%	0 0,0%	4 20,0%	0 0,0%	4 20,0%	20 100,0%
	Şanlıurfa	10 71,4%	0 0,0%	2 14,3%	0 0,0%	2 14,3%	14 100,0%
	Tekirdağ	6 42,9%	0 0,0%	1 7,1%	1 7,1%	6 42,9%	14 100,0%
Toplam		76 47,8%	28 17,6%	20 12,6%	10 6,3%	25 15,7%	159 100,0%
		Test Değeri			P Değeri		
		52,124			,004		

*p<0.05

Önem Derecesi: 1 En Önemli (****), 5 En Önemsiz (*),

Ankete katılan katılımcıların Tablo 5.'de görüldüğü üzere görev yerine göre ‘‘*kentin fiziksel gelişmişlik düzeyinin attırılarak yaşam kalitesinin yükseltilmesi*’’ ifadesine verdikleri cevaplar incelediğinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu yapılan Ki kare analizi sonucunda tespit edilmiştir (p<0.05). Bu noktada **H0** hipotezi reddedilmektedir.

İlgili önermeye Adana ilinde görev yapan katılımcıların %50,0'ının, Erzurum ilinde görev yapan katılımcıların yarısı, İzmir ilinde görev yapan katılımcıların % 33,3'ünün, Kayseri ilinde görev yapan katılımcıların %42,9'unun, Mardin ilinde görev yapan katılımcıların %54,5'inin, Samsun ilinde görev yapan katılımcıların %60,0'ının, Şanlıurfa ilinde görev yapan katılımcıların %71,4'ünün, Tekirdağ ilinde görev yapan katılımcıların %47,8'inin en önemlidir yanıtını verdiği görülmektedir.

Tablo genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların söz konusu önermeye %65'4'ünün olumlu görüş beyan ederken olumsuz görüş beyan edenlerin oranı %15,7'sinin olumsuz görüş beyan ettiği görülmektedir. Bu bağlamda katılımcılar farklı illerde görev yapsa da yerel kalkınmanın sağlanması için kentin fiziksel gelişmişlik düzeylerinin attırılarak yaşam kalitelerinin yükseltilmesi gerektiği konusunda fikir birliği içinde oldukları ifade edilebilir.

H0: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile yerel kültürel değerlerin korunması ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi yoluyla toplumsal huzurun sağlanması konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile yerel kültürel değerlerin korunması ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi yoluyla toplumsal huzurun sağlanması konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 6: Yerel kültürel değerlerin korunması ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi yoluyla toplumsal huzurun sağlanması İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

		Yerel kültürel değerlerin korunması ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi yoluyla toplumsal huzurun sağlanması.					Toplam
		1(*****)	2(****)	3(***)	4(**)	5(*)	
Görev Yeri	Adana	3 15,0%	9 45,0%	2 10,0%	6 30,0%	0 0,0%	20 100,0%
	Erzurum	5 20,8%	6 25,0%	3 12,5%	5 20,8%	5 20,8%	24 100,0%
	İzmir	12 28,6%	7 16,7%	8 19,0%	7 16,7%	8 19,0%	42 100,0%
	Kayseri	1 7,1%	2 14,3%	2 14,3%	5 35,7%	4 28,6%	14 100,0%
	Mardin	4 36,4%	0 0,0%	1 9,1%	0 0,0%	6 54,5%	11 100,0%
	Samsun	5 25,0%	0 0,0%	8 40,0%	0 0,0%	7 35,0%	20 100,0%
	Şanlıurfa	1 7,1%	0 0,0%	6 42,9%	0 0,0%	7 50,0%	14 100,0%
	Tekirdağ	5 35,7%	2 14,3%	2 14,3%	0 0,0%	5 35,7%	14 100,0%
Toplam		36 22,6%	26 16,4%	32 20,1%	23 14,5%	42 26,4%	159 100,0%
		Test Değeri 65,928			P Değeri ,000		

Önem Derecesi: 1 En Önemli (*****), 5 En Önemsiz (*), *p<0.05

Ankete katılan katılımcıların Tablo 6.'da görüldüğü üzere görev yerine göre “yerel kültürel değerlerin korunması ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi yoluyla toplumsal huzurun sağlanması” ifadesine verdikleri cevaplar incelediğinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu yapılan Ki kare analizi sonucunda tespit edilmiştir (p<0.05). Bu noktada **H0** hipotezi reddedilmektedir.

Yerel kültürel değerlerin korunması ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi yoluyla toplumsal huzurun sağlanması sorusu görev yeri kapsamında incelediğinde katılımcıların Adana'da % 45'i, Erzurum'da % 25'i önemlidir, İzmir'de % 28,6'sı en önemlidir, Kayseri'de % 35,7'si önemsizdir, Mardin'de % 54,5'i, Şanlıurfa'da % 50'si en önemsizdir yanıtını verilmiştir. Samsun'daki katılımcıların %40'ı ilgili soruya daha az önemlidir, Tekirdağ'daki katılımcıların aynı oranda en önemlidir ve en önemsizdir yanıtlarını verdiği görülmektedir.

Tablo genel olarak değerlendirildiğinde yerel kültürel değerlerin korunması ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi yoluyla toplumsal huzurun sağlanması düşüncesi ankete katılan katılımcıların görev yaptıkları illere göre farklılık göstermektedir. Nüfus olarak kalabalık olan illerde görev yapan katılımcılar için yerel değerlerin korunması düşüncesi ön plana çıkarken nispeten daha az nüfusa sahip illerde görev yapan katılımcılar için bu durumun önemli olmadığı görülmektedir. Nüfusu fazla olan büyükşehirlerde görev yapan

mülki idare amirleri ve belediye başkanlarının ilgili soruya verilen yanıtlardan yerel kalkınmanın sosyal kalkınma boyutunun önemli olduğu ifade edilebilir.

H0: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile yerel girişimlerde rekabet üstünlüğünün sağlanması konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile yerel girişimlerde rekabet üstünlüğünün sağlanması konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 7: Yerel Girişimlerde Rekabet Üstünlüğünün Sağlanması İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

		Yerel girişimlerde rekabet üstünlüğünün sağlanması.					Toplam
		1 (***)	2 (**)	3 (*)	4 (*)	5 (*)	
Görev Yeri	Adana	3 15,0%	1 5,0%	2 10,0%	1 5,0%	13 65,0%	20 100,0%
	Erzurum	4 16,7%	1 4,2%	5 20,8%	3 12,5%	11 45,8%	24 100,0%
	İzmir	9 21,4%	3 7,1%	6 14,3%	8 19,0%	16 38,1%	42 100,0%
	Kayseri	3 21,4%	1 7,1%	2 14,3%	5 35,7%	3 21,4%	14 100,0%
	Mardin	0 0,0%	6 54,5%	5 45,5%	0 0,0%	0 0,0%	11 100,0%
	Samsun	2 10,0%	3 15,0%	8 40,0%	0 0,0%	7 35,0%	20 100,0%
	Şanlıurfa	2 14,3%	1 7,1%	7 50,0%	0 0,0%	4 28,6%	14 100,0%
	Tekirdağ	3 21,4%	0 0,0%	8 57,1%	0 0,0%	3 21,4%	14 100,0%
Toplam		26 16,4%	16 10,1%	43 27,0%	17 10,7%	57 35,8%	159 100,0%
		Test Değeri 73,984			P Değeri 0,000		

Önem Derecesi: 1 En Önemli (****), 5 En Önemsiz (*), *p<0.05

Ankete katılan katılımcıların Tablo 7.'de görüldüğü üzere görev yerine göre ‘yerel girişimlerde rekabet üstünlüğünün sağlanması’ ifadesine verdikleri cevaplar incelendiğinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu yapılan Ki kare analizi sonucunda tespit edilmiştir (p<0.05). Bu noktada **H0** hipotezi reddedilmektedir.

Yerel girişimlerde rekabet üstünlüğünün sağlanması sorusu görev yeri kapsamında incelendiğinde katılımcıların Adana’da %65’i, Erzurum’da % 45,8’i, İzmir’de % 38,1’i, Kayseri’de % 35,7’si olumsuz görüş beyan etmiştir. İlgili soruya Mardin’de görev yapan katılımcıların % 54,5’i Samsun’da görev yapan katılımcıların %40’ı, Şanlıurfa’da görev yapan katılımcıların % 50’si, Tekirdağ’da görev yapan katılımcıların %57,1’i olumlu görüş beyan etmiştir.

Tablo genel olarak değerlendirildiğinde farklı illerde görev yapan katılımcıların ilgili önermeye farklı yanıtlar verdiği görülmektedir. 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyelerinin yerel kalkınmanın farklı amaçları ve alanlarına yönelik çalışmaları ağırlık kazanmıştır. Özellikle ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesi noktasına katkı sağlayacak

çalışmalardan olan yerel girişimlerde rekabet üstünlüğünün sağlanması konusu anket kapsamındaki illerin sosyo- ekonomik yapılarına göre farklılık gösterdiği ifade edilebilir.

H0: *Katılımcıların görev yeri değişkeni ile yörenin ekonomik kalkınmasına yeterli altyapı sağlayarak katkıda bulunmak konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.*

H1: *Katılımcıların görev yeri değişkeni ile yörenin ekonomik kalkınmasına yeterli altyapı sağlayarak katkıda bulunmak konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.*

Tablo 8: Yörenin Ekonomik Kalkınmasına Yeterli Altyapı Sağlayarak Katkıda Bulunmak İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

		Yörenin ekonomik kalkınmasına yeterli altyapı sağlayarak katkıda bulunmak.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Görev Yeri	Adana	2 10,0%	4 20,0%	0 0,0%	11 55,0%	3 15,0%	20 100,0%
	Erzurum	4 16,7%	5 20,8%	0 0,0%	11 45,8%	4 16,7%	24 100,0%
	İzmir	7 16,7%	7 16,7%	0 0,0%	18 42,9%	10 23,8%	42 100,0%
	Kayseri	4 28,6%	1 7,1%	0 0,0%	8 57,1%	1 7,1%	14 100,0%
	Mardin	0 0,0%	0 0,0%	1 9,1%	8 72,7%	2 18,2%	11 100,0%
	Samsun	0 0,0%	1 5,0%	2 10,0%	15 75,0%	2 10,0%	20 100,0%
	Şanlıurfa	0 0,0%	0 0,0%	1 7,1%	9 64,3%	4 28,6%	14 100,0%
	Tekirdağ	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	12 85,7%	2 14,3%	14 100,0%
Toplam		17 10,7%	18 11,3%	4 2,5%	92 57,9%	28 17,6%	159 100,0%
		Test Değeri 42,012			P Değeri ,043		

*p<0.05

Ankete katılan katılımcıların Tablo 8.'de görüldüğü üzere görev yerine göre ‘‘yörenin ekonomik kalkınmasına yeterli altyapı sağlayarak katkıda bulunmak’’ ifadesine verdikleri cevaplar incelediğinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu yapılan Ki kare analizi sonucunda tespit edilmiştir (p<0.05). Bu noktada **H0** hipotezi reddedilmektedir.

Katılımcıların görev yeri itibarıyla yörenin ekonomik kalkınmasına yeterli altyapı sağlayarak katkıda bulunmak önermesine katılım düzeylerine bakıldığında katılımcıların Adana'da %55'i, Erzurum'da %45,8'i, İzmir'de % 42,9'u, Kayseri'de %57,1'i, Mardin'de % 72,7'si, Samsun'da % 75'i, Şanlıurfa'da %64,3'ü, Tekirdağ'da %85,7'si katılıyorum şeklinde yanıtlamıştır. Bu doğrultuda ilgili soruyu anket kapsamında farklı illerde görev yapan katılımcıların desteklediği görülmektedir. Anket kapsamındaki illerde görev yapan katılımcılar yerel kalkınmanın ekonomik kalkınma boyutunun gerçekleştirilmesi için altyapı çalışmalarına katkı yapılması gerektiğini düşünmektedir.

H0: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile piyasayı canlandırmaya yönelik yapılan ya da yapılacak olan projelere destek sağlanması konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Katılımcıların görev yeri piyasayı canlandırmaya yönelik yapılan ya da yapılacak olan projelere destek sağlanması konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 9: Piyasayı Canlandırmaya Yönelik Yapılan Ya Da Yapılacak Olan Projelere Destek Sağlanması İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

		Piyasayı Canlandırmaya Yönelik Yapılan Ya Da Yapılacak Olan Projelere Destek Sağlanması.					Toplam
		1(*****)	2(****)	3(***)	4(**)	5(*)	
Görev Yeri	Adana	10 50,0%	8 40,0%	1 5,0%	0 0,0%	1 5,0%	20 100,0%
	Erzurum	12 50,0%	11 45,8%	1 4,2%	0 0,0%	0 0,0%	24 100,0%
	İzmir	21 50,0%	10 23,8%	5 11,9%	3 7,1%	3 7,1%	42 100,0%
	Kayseri	5 35,7%	4 28,6%	0 0,0%	3 21,4%	2 14,3%	14 100,0%
	Mardin	1 9,1%	3 27,3%	4 36,4%	3 27,3%	0 0,0%	11 100,0%
	Samsun	5 25,0%	3 15,0%	7 35,0%	5 25,0%	0 0,0%	20 100,0%
	Şanlıurfa	1 7,1%	5 35,7%	5 35,7%	3 21,4%	0 0,0%	14 100,0%
	Tekirdağ	3 21,4%	3 21,4%	2 14,3%	6 42,9%	0 0,0%	14 100,0%
Toplam		58 36,5%	47 29,6%	25 15,7%	23 14,5%	6 3,8%	159 100,0%
		Test Değeri 62,172			P Değeri 0,000		

Önem Derecesi: 1 En Önemli (*****), 5 En Önemsiz (*), *p<0.05

Ankete katılan katılımcıların Tablo 9.'da görüldüğü üzere görev yerine göre ‘‘piyasayı canlandırmaya yönelik yapılan ya da yapılacak olan projelere destek sağlanması’’ ifadesine verdikleri cevaplar incelediğinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu yapılan Ki kare analizi sonucunda tespit edilmiştir (p<0.05). Bu noktada **H0** hipotezi reddedilmektedir.

Katılımcıların görev yeri itibarıyla piyasayı canlandırmaya yönelik yapılan ya da yapılacak olan projelere destek sağlanması önermesine katılım düzeylerine bakıldığında katılımcıların Adana'da %50'si, Erzurum'da %50'si, İzmir'de %50'si, Kayseri'de %35,7'si en önemlidir yanıtını vermiştir. İlgili önermeye Şanlıurfa'da katılımcıların %35,7'si önemlidir, Samsun'daki katılımcıların %35,7'si de olumlu yanıt vermiştir. Fakat Tekirdağ'daki katılımcıların ilgili önermeye katılım derecesi düşük düzeyde kalmıştır. Bu ilde görev yapan mülki idare amirleri ve belediye başkanlarının % 42,9'unun önemsizdir. Yanıtını verdiği görülmektedir.

Tablo genel olarak değerlendirildiğinde araştırma kapsamındaki iller bazında verilen cevaplar için incelediğinde olumlu görüş beyan eden katılımcıların çoğunlukta olduğu

görülmektedir. Bu bağlamda araştırma kapsamındaki iller için yerel kalkınmaya en fazla katkı sağlayacak uygulama olarak piyasayı canlandırma amaçlı yapılacak faaliyetlerin ön plana çıktığı ifade edilebilir.

H0: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile son yasal düzenleme ile büyükşehir belediyelerindeki arazilerin fiyatında artış meydana geldi konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile son yasal düzenleme ile büyükşehir belediyelerindeki arazilerin fiyatında artış meydana geldi konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 10: Son Yasal Düzenleme İle Büyükşehir Belediyelerindeki Arazilerin Fiyatında Artış Meydana Geldi İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

		Son yasal düzenleme ile büyükşehir belediyelerindeki arazilerin fiyatında artış meydana geldi.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Görev Yeri	Adana	2 10,0%	3 15,0%	2 10,0%	7 35,0%	6 30,0%	20 100,0%
	Erzurum	3 12,5%	2 8,3%	4 16,7%	11 45,8%	4 16,7%	24 100,0%
	İzmir	5 11,9%	6 14,3%	4 9,5%	16 38,1%	11 26,2%	42 100,0%
	Kayseri	5 35,7%	2 14,3%	1 7,1%	2 14,3%	4 28,6%	14 100,0%
	Mardin	1 9,1%	3 27,3%	6 54,5%	1 9,1%	0 0,0%	11 100,0%
	Samsun	4 20,0%	5 25,0%	5 25,0%	6 30,0%	0 0,0%	20 100,0%
	Şanlıurfa	0 0,0%	7 50,0%	4 28,6%	2 14,3%	1 7,1%	14 100,0%
	Tekirdağ	2 14,3%	4 28,6%	2 14,3%	4 28,6%	2 14,3%	14 100,0%
Toplam		22 13,8%	32 20,1%	28 17,6%	49 30,8%	28 17,6%	159 100,0%
		Test Değeri 48,912			P Değeri ,009		

*p<0.05

Ankete katılan katılımcıların Tablo 10.'da görüldüğü üzere görev yerine göre “son yasal düzenleme ile büyükşehir belediyelerindeki arazilerin fiyatında artış meydana geldi” ifadesine verdikleri cevaplar incelediğinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu yapılan Ki kare analizi sonucunda tespit edilmiştir (p<0.05). Bu noktada **H0** hipotezi reddedilmektedir.

Katılımcıların görev yeri itibarıyla Adana’da %35,i, Erzurum’da %45,8’i, İzmir’de % 38,1’i son yasal düzenleme ile büyükşehir belediyelerindeki arazilerin fiyatında artış meydana geldiğini düşünmektedir. İlgili önermeye katılımcıların Kayseri’de %35,7’si, Şanlıurfa’da %50’si, Tekirdağ’da %28,6’si katılmadığını ifade etmiştir. Mardin’deki katılımcıların ise %54,6’sı söz konusu önermeye kararsız kaldıklarını ifade etmiştir..

Tablo genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların görev yeri itibarıyla ilgili önermeye verdikleri yanıtların farklılık gösterdiği ifade edilebilir. 6360 sayılı yasa kapsamında köylerin tüzel kişiliğinin kaldırılmış, bu durumun sonucu olarak daha önceden kırsal alan vasfında olan bu mekanlar şehir sınırları içerisinde kalmıştır. Ortaya çıkan eski köy/ yeni

mahalle alanları nüfus yoğunluğu fazla ve yüz ölçümü küçük olan illerde vatandaşların bu mekanlara yönelmesine sebep olmuştur. Bu değişim sonucunda arazi fiyatlarında meydana gelen bu artış yerel kalkınmanın kırsal kalkınma boyutunu uzun dönemde olumsuz olarak etkileyeceği ifade edilebilir.

H0: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile köyden mahalleye geçiş ile birlikte mera alanlarında azalma meydana geldi konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile köyden mahalleye geçiş ile birlikte mera alanlarında azalma meydana geldi konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 11: Köyden Mahalleye Geçiş İle Birlikte Mera Alanlarında Azalma Meydana Geldi İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

		Köyden mahalleye geçiş ile birlikte mera alanlarında azalma meydana geldi.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Görev Yeri	Adana	0 0,0%	2 10,0%	1 5,0%	8 40,0%	9 45,0%	20 100,0%
	Erzurum	1 4,2%	2 8,3%	2 8,3%	9 37,5%	10 41,7%	24 100,0%
	İzmir	4 9,5%	0 0,0%	5 11,9%	21 50,0%	12 28,6%	42 100,0%
	Kayseri	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	5 35,7%	9 64,3%	14 100,0%
	Mardin	3 27,3%	4 36,4%	2 18,2%	1 9,1%	1 9,1%	11 100,0%
	Samsun	5 25,0%	4 20,0%	3 15,0%	7 35,0%	1 5,0%	20 100,0%
	Şanlıurfa	1 7,1%	4 28,6%	4 28,6%	4 28,6%	1 7,1%	14 100,0%
	Tekirdağ	0 0,0%	4 28,6%	3 21,4%	6 42,9%	1 7,1%	14 100,0%
Toplam		14 8,8%	20 12,6%	20 12,6%	61 38,4%	44 27,7%	159 100,0%
		Test Değeri 65,71			P Değeri ,000		

*p<0.05

Ankete katılan katılımcıların Tablo 11.'de görüldüğü üzere görev yerine göre “köyden mahalleye geçiş ile birlikte mera alanlarında azalma meydana geldi” ifadesine verdikleri cevaplar incelediğinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu yapılan Ki kare analizi sonucunda tespit edilmiştir (p<0.05). Bu noktada **H0** hipotezi reddedilmektedir.

Katılımcıların görev yeri itibarıyla Adana’da %45,i, Erzurum’da %41,7’si, İzmir’de % 50’si, Kayseri’de %64,3’ü, Samsun’da % 35’i, Tekirdağ’da %42,9’u köyden mahalleye geçiş ile birlikte mera alanlarında azalma meydana geldiğini düşünmektedir. İlgili önermeye katılımcıların Mardin’de %36,4’ü, Şanlıurfa’da % 28,6’sı katılmadığını ifade etmiştir. Tablo genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların görev yeri itibarıyla ilgili önermeye verdikleri yanıtların farklılık gösterdiği ifade edilebilir. Bu durumun ortaya çıkmasında araştırma kapsamındaki illerin sınırları içerisinde kalan mera alanlarının sayısının farklılık göstermesi olabilir.

6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediye sınırları içerisinde köy ve il özel idarelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması gibi kırsal alanları doğrudan ilgilendiren düzenlemeler içermektedir. Bu nedenle yeni değişiklik ile büyükşehir belediye yönetimleri yerel ve kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesinde daha yetkili hale gelmiştir. Köyden mahalleye geçiş ile birlikte mera alanlarında azalma meydana geldiğini düşünen katılımcıların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu durumun uzun vadede kırsal kalkınmayı olumsuz yönde etkileyeceği düşünülebilir.

H0: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile köyden mahalleye geçiş ile birlikte yerel kültürel değerler kaybolmaya başladı konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile köyden mahalleye geçiş ile birlikte yerel kültürel değerler kaybolmaya başladı konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 12: Köyden Mahalleye Geçiş İle Birlikte Yerel Kültürel Değerler Kaybolmaya Başladı İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

		Köyden mahalleye geçiş ile birlikte yerel kültürel değerler kaybolmaya başladı.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Görev Yeri	Adana	0 0,0%	3 15,0%	0 0,0%	5 25,0%	12 60,0%	20 100,0%
	Erzurum	0 0,0%	3 12,5%	2 8,3%	5 20,8%	14 58,3%	24 100,0%
	İzmir	0 0,0%	2 4,8%	4 9,5%	14 33,3%	22 52,4%	42 100,0%
	Kayseri	0 0,0%	0 0,0%	1 7,1%	3 21,4%	10 71,4%	14 100,0%
	Mardin	1 9,1%	5 45,5%	2 18,2%	2 18,2%	1 9,1%	11 100,0%
	Samsun	4 20,0%	9 45,0%	4 20,0%	1 5,0%	2 10,0%	20 100,0%
	Şanlıurfa	2 14,3%	5 35,7%	4 28,6%	2 14,3%	1 7,1%	14 100,0%
	Tekirdağ	3 21,4%	6 42,9%	1 7,1%	2 14,3%	2 14,3%	14 100,0%
Toplam		10 6,3%	33 20,8%	18 11,3%	34 21,4%	64 40,3%	159 100,0%
		Test Değeri 78,609			P Değeri ,000		

*p<0.05

Ankete katılan katılımcıların Tablo 12.'de görüldüğü üzere görev yerine göre “köyden mahalleye geçiş ile birlikte yerel kültürel değerler kaybolmaya başladı” ifadesine verdikleri cevaplar incelediğinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu yapılan Ki kare analizi sonucunda tespit edilmiştir (p<0.05). Bu noktada **H0** hipotezi reddedilmektedir.

Katılımcıların görev yeri itibariyle Adana'da %60,1, Erzurum'da %58,3'ü, İzmir'de %52,4'ü, Kayseri'de %71,4'ü, köyden mahalleye geçiş ile birlikte yerel kültürel değerler kaybolmaya başladığını düşünmektedir. Katılımcıların Mardin'de %45,5'i, Samsun'da %45'i, Şanlıurfa'da %35,7'si, Tekirdağ'da ise %42,9'u ilgili önermeye katılmadıklarını ifade etmiştir. Görev yeri değişkenine göre katılımcıların ilgili soruya verdikleri yanıtlarda bu değişikliğin ortaya çıkmasında araştırma kapsamındaki illerin nüfus yoğunluğunun

farklı olması etkili olmuştur. Günümüzde vatandaşların büyük çoğunluğu belediye sınırları içerisinde yaşadığı için belediyelerin yerel kalkınmanın kültürel kalkınma boyutuna hizmet edecek çalışma yapmaları büyük önem taşımaktadır. Fakat ortaya çıkan bu durumun yerel kalkınmanın kültürel kalkınma boyutunu olumsuz yönde etkileyeceği ifade edilebilir.

H0: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile köyden mahalleye geçiş ile ortaya çıkabilecek artan prosedürler bireyleri ve idarecileri zorlamaktadır konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Katılımcıların görev yeri değişkeni ile köyden mahalleye geçiş ile ortaya çıkabilecek artan prosedürler bireyleri ve idarecileri zorlamaktadır konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 13: Köyden Mahalleye Geçiş İle Ortaya Çıkabilecek Artan Prosedürler Bireyleri Ve İdarecileri Zorlamaktadır İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

		Köyden mahalleye geçiş ile ortaya çıkabilecek artan prosedürler bireyleri ve idarecileri zorlamaktadır.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Görev Yeri	Adana	0 0,0%	4 20,0%	2 10,0%	2 10,0%	12 60,0%	20 100,0%
	Erzurum	0 0,0%	7 29,2%	2 8,3%	1 4,2%	14 58,3%	24 100,0%
	İzmir	2 4,8%	7 16,7%	1 2,4%	10 23,8%	22 52,4%	42 100,0%
	Kayseri	0 0,0%	3 21,4%	0 0,0%	1 7,1%	10 71,4%	14 100,0%
	Mardin	1 9,1%	4 36,4%	4 36,4%	1 9,1%	1 9,1%	11 100,0%
	Samsun	3 15,0%	10 50,0%	5 25,0%	1 5,0%	1 5,0%	20 100,0%
	Şanlıurfa	4 28,6%	4 28,6%	1 7,1%	3 21,4%	2 14,3%	14 100,0%
	Tekirdağ	0 0,0%	7 50,0%	1 7,1%	4 28,6%	2 14,3%	14 100,0%
Toplam		10 6,3%	46 28,9%	16 10,1%	23 14,5%	64 40,3%	159 100,0%
		Test Değeri 74,162			P Değeri 0,000		

*p<0.05

Ankete katılan katılımcıların Tablo 13.'de görüldüğü üzere görev yerine göre “köyden mahalleye geçiş ile ortaya çıkabilecek artan prosedürler bireyleri ve idarecileri zorlamaktadır” ifadesine verdikleri cevaplar incelediğinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu yapılan Ki kare analizi sonucunda tespit edilmiştir (p<0.05). Bu noktada **H0** hipotezi reddedilmektedir.

Katılımcıların görev yeri itibarıyla Adana’da %60,1, Erzurum’da %58,3’ü, İzmir’de %52,4’ü, Kayseri’de %71,4’ü köyden mahalleye geçiş ile ortaya çıkabilecek artan prosedürler bireyleri ve idarecileri zorladığını düşünmektedir. Katılımcıların Samsun’da %50’si, Şanlıurfa’da %57,2’si, Tekirdağ’da %50’si ilgili önermeye katılmadıklarını ifade etmiştir. Mardin’deki katılımcıların ilgili önermeye destek vermeyenler ile kararsız olduğunu ifade edenlerin oranı %36,4’tür. Bu bağlamda araştırmaya kapsamında olan illerde görev yapan mülki idare amirleri ve belediye başkanlarının söz konusu önermeye katılım dereceleri görev yaptıkları yerlere göre değişim göstermektedir.. 6360 sayılı yasa büyükşehir

belediyesi sınırları içerisindeki köylerin ile il özel idarelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması gibi başta kırsal alanlar olmak üzere pek çok alanı etkileyecek yeni düzenlemeleri içermektedir. Ortaya çıkan bu yeni düzenlemeler beraberinde birtakım prosedürleri getirdiği için bireyleri ve idarecileri zorladığı düşünülmektedir. Yerel kalkınma gerçekleştirilirken o yöredeki tüm aktörlerin katılımı beklenmektedir. Fakat ortaya çıkan bu durum yerel kalkınmayı olumsuz etkileyeceği ifade edilebilir.

H0: Altyapı olanaklarının iyileştirilmesi ifadesi ile görev yeri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Altyapı olanaklarının iyileştirilmesi ifadesi ile görev yeri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 14: Altyapı Olanaklarının İyileştirilmesi İfadesi İle Görev Yeri Arasındaki İlişki

Görev Yeri	Altyapı olanaklarının iyileştirilmesi						Toplam
	1 (****)	2 (***)	3 (**)	4 (*)	5 (*)	6	
Adana	11(55,0)	5 (25,0)	4 (20,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	20 (100,0)
Erzurum	14(58,3)	6 (25,0)	3 (12,5)	0 (0,0)	1 (4,2)	0 (0,0)	24 (100,0)
İzmir	21(50,0)	11(26,2)	5 (11,9)	4 (9,5)	1 (2,4)	0 (0,0)	42 (100,0)
Kayseri	10(71,4)	3 (21,4)	0 (0,0)	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	14 (100,0)
Mardin	1 (9,1)	5 (45,5)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (9,1)	4 (36,4)	11 (100,0)
Samsun	4 (20,0)	4 (20,0)	1 (5,0)	1 (5,0)	7 (35,0)	3 (15,0)	20(100,0)
Şanlıurfa	3 (21,4)	2 (14,3)	2 (14,3)	1 (7,1)	3 (21,4)	3 (21,4)	14 (100,0)
Tekirdağ	1 (7,1)	6 (42,9)	2(14,3)	1 (7,1)	2 (14,3)	2 (14,3)	14(100,0)
Toplam	65(40,9)	42(26,4)	17(10,7)	8 (5,0)	15 (9,4)	12 (7,5)	159 (100,0)
	Test Değeri				p değeri		
	79.262				0.000*		

Önem Derecesi: 1 En Önemli (****), 5 En Önemsiz (*), *p<0.05

Tablo 14.'e göre; "Altyapı olanaklarının iyileştirilmesi." ifadesi ile görev yeri arasındaki ilişkiyi test etmek için çapraz tablo ile ki kare testi uygulanmıştır. Ki kare testi sonucunda, "Altyapı olanaklarının iyileştirilmesi." ifadesi ile görev yeri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (p<0.05). **H0** hipotezi reddedilmiştir.

İlgili önermeye Adana ilinde görev yapanların %55,0'ı, Erzurum ilinde görev yapanların %58,3'ü, İzmir ilinde görev yapanların %50,0'ı, Şanlıurfa ilinde görev yapanların %21,4'ü, Kayseri ilinde görev yapanların %71,4'ünün en önemlidir yanıtını verdiği görülürken Samsun ilinde görev yapanların ise %35,0'ının ise en önemsizdir yanıtını verdiği görülmektedir. Mardin ilinde görev yapanların %45,5'i, Tekirdağ ilinde görev yapanlarında %42,9'unun ilgili önermeye önemlidir yanıtını verdiği görülmektedir.

Tablo genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların %57.3'ünün söz konusu önermeye olumlu görüş beyan ettiği görülürken olumsuz görüş beyan edenlerin oranının yüzde onun altında kaldığı görülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların yerel kalkınmanın sağlanması için altyapı olanaklarının geliştirilmesi gerektiğini düşündükleri ifade edilebilir. 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyeleri yerel hizmetlerin yanında yerel kalkınma konusunda da önemli roller üstlenmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

6360 sayılı yasa ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Yasasında büyükşehirin tanımına, sayısına, görev ve hizmet alanlarına ilişkin değişikliklere gidilerek yerel kalkınmaya etki edebilecek nitelikte önemli değişimler ve dönüşümler gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda büyükşehirlerde görev yapan mülki idare amirleri ve belediye başkanlarının yerelde ve taşrada yönetimlerden sorumlu olmaları, söz konusu düzenlemenin öncesini ve sonrasını değerlendirebilmeleri sebebi ile yerel kalkınma ile ilgili görüş ve bakış açılarının tespiti çalışmanın ilgi odağını oluşturmuştur.

6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyelerinin hizmet sunma alanı genişlemiştir. Önceden çok parçalı bir yapı gösteren yerel yönetim anlayışı ile büyükşehir modeli etrafında birleşmiştir. Büyükşehir belediyeleri kalkınma ve yerel kalkınma noktasında önemli kurumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesinde büyükşehir belediyelerine önemli görevler düşmektedir.

Elde edilen verilere vali, kaymakam, büyükşehir belediye başkanı, ilçe belediye başkanı olarak ayrı ayrı ele alındığında verilen cevaplarda görev türü ve yerine göre farklılık olduğu görülmektedir. Valiler ve büyükşehir belediye başkanları daha çok il bazında olaylarla ilgilenirken ilçe belediye başkanları ve kaymakamlar ise yerele hizmet sunum noktasında doğrudan vatandaş ile muhatap olabilmektedirler. Bu sebeple 6360 sayılı kanunun uygulayıcıları olan mülki idare amirleri ve belediye başkanlarının sorulara verdikleri yanıtlar farklılaşmıştır. Örneğin kaymakam ve ilçe belediye başkanları kentin ekonomik, sosyal, kültürel aktivelere yönelik gerekli altyapı ve üst yapı donanımına sahip olmasının yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesi için önemi olduğunu düşünürken valiler ve büyükşehir belediye başkanları ise tam tersi şekilde düşünmektedirler. Bu bağlamda kaymakamların ve ilçe belediye başkanlarının yerel kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için fiziki kalkınma boyutlu çalışmaların yapılması gerektiğini düşündükleri ifade edilebilir. Katılımcıların görevlerine göre ilgili soruya verdikleri yanıtlarda bu değişikliğin ortaya çıkmasında hizmet sunumunda vatandaşlara olan yakınlığı ya da uzaklığın etkili olduğu ifade edilebilir.

6360 sayılı yasa ile birlikte büyükşehir belediyeleri yerel kalkınma noktasında önemli kuruluşlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda katılımcıların verdikleri yanıtlar görev yeri değişkenine göre incelendiğinde ön plana çıkan bakış açıları;

- ✓ Kentin fiziksel gelişmişlik düzeyinin artırılarak yaşam kalitesinin yükseltilmesi,
- ✓ Yörenin ekonomik kalkınması yeterli altyapı sağlayarak katkıda bulunulması,
- ✓ Piyasayı canlandırmaya yönelik yapılan ya da yapılacak olan projelere destek sağlanması,
- ✓ Son yasal düzenleme ile büyükşehir belediyelerindeki arazilerin fiyatında artış meydana gelmesi,
- ✓ Köyden mahalleye geçiş ile birlikte mera alanlarında azalma meydana gelmesi,
- ✓ Köyden mahalleye geçiş ile birlikte yerel kültürel değerler kaybolmaya başlaması,

- ✓ Köyden mahalleye geçiş ile ortaya çıkabilecek artan prosedürler bireyleri ve idarecileri zorlaması,
- ✓ Altyapı olanaklarının iyileştirilmesi şeklinde olduğu görülmektedir.

6360 sayılı yasa sonrası dönemde belediyelerin yerel kalkınmaya verdikleri önemin arttığı görülmektedir. Yerel kalkınma noktasında belediyeler diğer aktörler ile birlikte aracılık görevini üstlenmiştir. Belediyelere kentlerde aktif olan aktörler ve paydaşlarla birlikte, yerel kalkınma konusunda önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumluluklardan bazıları; yerel kalkınma bir yöredeki iş olanakları yaratmak suretiyle ekonomiyi canlandırma, işsizliği önleme, yoksullukla savaş ve daha iyi bir sosyal hayat için geliştirilen yerel politikalaradır.

KAYNAKÇA

1. BİLGİN, M. (2002). “Yerel Yönetimlerin Bölgesel Kalkınmadaki Etkinliği: Göller Bölgesi Uygulaması”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2): 313-330.
2. ÇARKÇI, A. (2008). Ulusal Kalkınma için Yerel Teklifler, Şehir Yayınları, İstanbul.
3. ÇÖPOĞLU, M. (2017). 6360 Sayılı Kanun Ekseninde Yerel Yönetim Reformları, İstanbul:Der Yayınları:473
4. DARICI, B. (2007). “Yerel Kalkınma’da Küresel Yaklaşımlar ve Türkiye’nin Konumu”, Selçuk Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı: .215-221.
5. DPT, Devlet Planlama Teşkilatı, (2004), Bölgesel Kalkınma Ajansları Yasa Tasarısı, Ankara. s:20.
6. HAZMAN, G. (2011). Türkiye’de Yerel Düzeyde Kalkınma Hedefi ve Belediyeler, Seçkin Yayınları, Ankara.
7. ILDIRAR, M. (2004). Bölgesel Kalkınma ve Gelişme Stratejileri, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
8. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareleri Genel Müdürlüğü, 2014 yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, <http://www.migm.gov.tr/yayinlar>
9. Kalkınma Bakanlığı., 2014. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023), [http://www.bgus.gov.tr/dokuman/BolgeselGelismeUlusalStratejisi\(2014-2023\)](http://www.bgus.gov.tr/dokuman/BolgeselGelismeUlusalStratejisi(2014-2023)).
10. KAYA, E. (2001). Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşım: Yerel Kalkınma Yönetimi, 2. Baskı, Beta Basım Yayın Dağıtım,
11. OKTAY, T. (2016). 6360 Sayılı Kanuna Dayalı Büyükşehir Belediye Reformunu Anlama ve Anlamlandırma, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi (İSMUS), I/1 (2016), s. 71-131
12. SİNEMİLLİOĞLU, M. O. (2009). “Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma ve Türkiye Süreci”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (27): 245-268.
13. ŞENSES, F. (2003). Gelişme İktisadi ve İktisadi Gelişme: Nereden Nereye?’ Kalkınma İktisadının Yükselişi ve Gerilemesi, Derleyen ve Yayına Hazırlayan: Fikret Şenses, Çeviren: Sedef Öztürk, İletişim Yayınları, İstanbul.

14. YILMAZ, B. (2011). Kalkınma Politikalarında Değişim: Bölgesel Kalkınma Ajansları, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Kamu Yönetimi.
15. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216>
16. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6360>
17. www.tbb.gov.tr/mevzuat/kanunlar/Avrupa_Yerel_Yonetimler_ozerklik_Sarti.pdf